

Maart

'20

Belastingonderzoek onder Nederlanders

Onderzoek naar het sentiment ten aanzien van
belastingen onder Nederlanders
– in opdracht van het Ministerie van Financiën

b l a u w

Inhoudsopgave

1	Kort & Krachtig
2	Belastingstelsel
3	Belastingen
4	Belastingaangifte
5	Belastingmoraal
6	Verantwoording

Inge Jansen – de Kruijf

inge.dekruif@blauw.com

06 – 12 06 30 93

Ricardo van der Valk

ricardo.vandervalk@blauw.com

06 – 10 67 09 59

Blauw Research bv

Coolsingel 55
3012 AB Rotterdam

[010-4000900](tel:010-4000900)
www.blauw.com
welcome@blauw.com

KvK nummer: 24282859

Copyright 2020 Blauw Research bv

Alle rechten voorbehouden.
Niets uit dit document mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een
geautomatiseerd gegevensbestand, of
openbaar gemaakt zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming
van Blauw Research.

Het is van belang om er rekening mee te houden dat deze vragenlijst gebaseerd is op zelfrapportage en niet op feitelijke kennis of gedrag.

Leeswijzer

Alleen significante verschillen naar onderstaande variabelen worden vermeld

Man

Vrouw

Geslacht

Jongeren
18 t/m 34

Middelbaren
35 t/m 49

Ouderen
> 50 jaar

Leeftijd

Laag

Midden

Hoog

Opleiding & inkomen

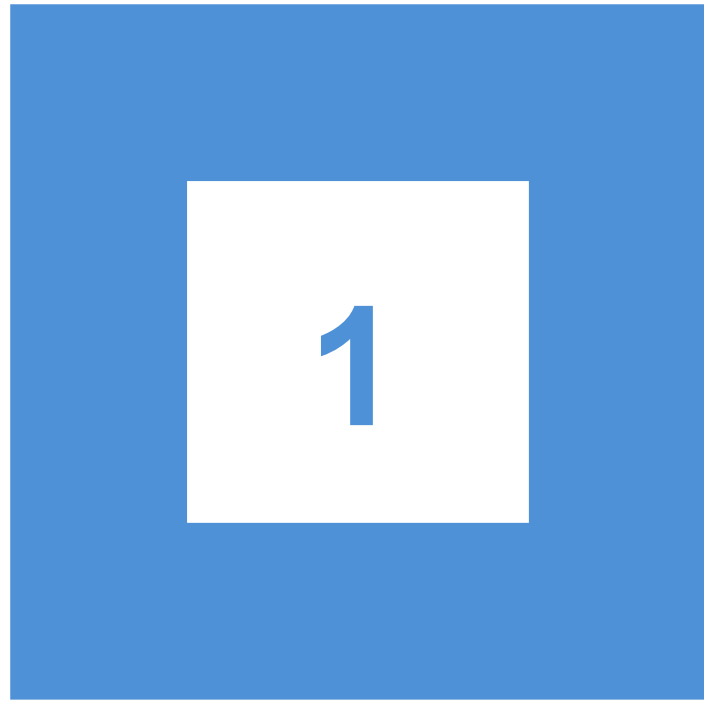
Zelfstandig ondernemer

Werkzaam in loondienst

Niet werkzaam

Gepension-eerd

Werksituatie

Kort & Krachtig

De context

Het Ministerie van Financiën is op zoek naar manieren om het belastingstelsel toekomstbestendig en eenvoudig te maken. Daarom is het ministerie gestart met een serie nieuwe onderzoeken onder Nederlanders die de basis vormen voor de verbetering van het belastingstelsel. Hoe kunnen we ons belastingstelsel toekomstbestendig en eenvoudiger maken? Dat is de kern van een serie nieuwe onderzoeken die het ministerie van Financiën is gestart en de basis vormt voor verschillende bouwstenen voor verbetering van ons belastingstelsel. Dit is bruikbaar bij een volgende kabinetsformatie. Hierin nemen we graag de mening van Nederland mee.

De uitdaging

Het Ministerie van Financiën wil het draagvlak en sentiment van de Nederlanders in kaart brengen rondom het belastingstelsel, om daarmee de communicatieadviseurs en beleidsmakers zo goed mogelijk te kunnen adviseren.

De hoofdvraag

Het onderzoek richt zich op de volgende 3 vlakken:

- Het maatschappelijke draagvlak van het belastingstelsel onder Nederlanders
- Hun houding t.o.v. belastingen en belastingaangifte
- De belastingmoraal van Nederlanders

Het belastingstelsel wordt door een deel positief gewaardeerd en als evenwichtig ervaren, tegelijkertijd is de kennis van het stelsel beperkt

Belasting betalen wordt ervaren als burgerplicht, waarmee bijgedragen wordt aan de samenleving en een eerlijke verdeling van de lasten

Er is veel steun voor de introductie van hogere belastingen voor milieuvervuilers, ook als dat de Nederlander zelf raakt

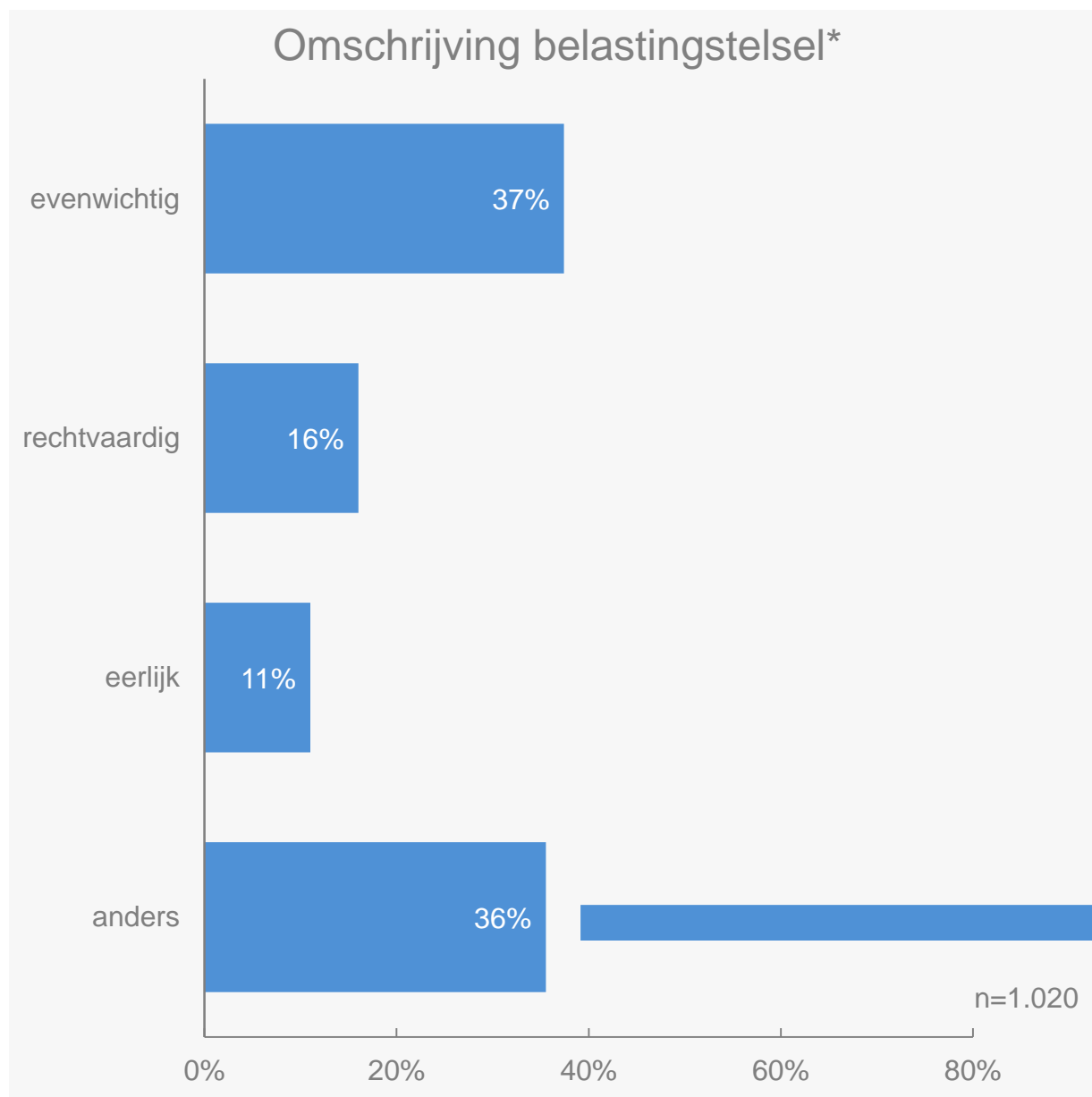
Men probeert fiscale mogelijkheden zo goed mogelijk te benutten, maar heeft geen sympathie voor fraudeurs

2

Belastingstelsel

Belastingstelsel vooral omschreven als evenwichtig, maar ook als oneerlijk en onrechtvaardig

* Bij deze vraag zijn de 3 termen uit de grafiek voorgelegd aan respondenten, namelijk: evenwichtig, rechtvaardig en eerlijk. Als geen van deze termen het belastingstelsel volgens hen goed omschreef, konden zij bij 'anders, namelijk...' een eigen term noemen.

Omschrijven belastingstelsel

Nederlanders omschrijven het belastingstelsel vooral als evenwichtig. Jongeren van 18 – 34 jaar en zelfstandig ondernemers vinden het stelsel vaker eerlijk dan de andere (leeftijds)groepen. Hoe ouder men is, hoe meer men andere, vaak meer negatievere, termen gebruikt om het belastingstelsel te omschrijven. Termen die dan voorbijkomen zijn onrechtvaardig, oneerlijk, onevenwichtig en ingewikkeld.

Oneerlijk (79x)
 Onrechtvaardig (26x)
 Onevenwichtig (15x)
 Ingewikkeld (14x)

Het belastingstelsel wordt redelijk gewaardeerd, terwijl ook een groot deel het stelsel niet eenvoudig vindt

Houding belastingstelsel

Het belastingstelsel wordt over het algemeen redelijk gewaardeerd. Gemiddeld genomen zien veel Nederlanders het stelsel als overwegend rechtvaardig, evenwichtig, eerlijk, maar een groot deel ervaart het stelsel als niet eenvoudig.

Over het algemeen staan 18 t/m 49 jarigen positiever tegenover het belastingstelsel dan 50 plussers.

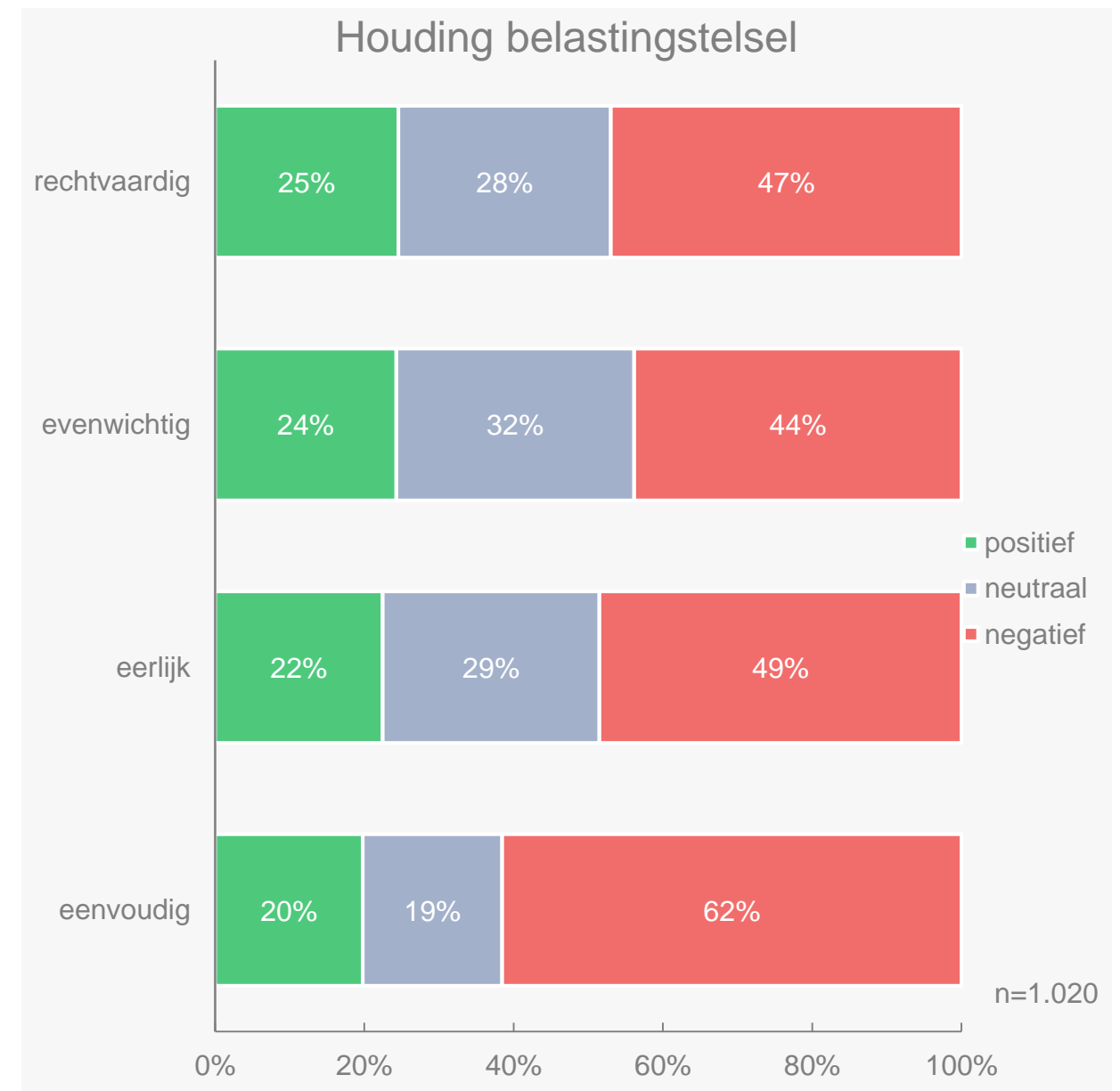
Ook vinden zelfstandig ondernemers het belastingstelsel eerlijker en evenwichtiger dan de andere werkzame of niet werkzame Nederlanders.

Mannen waarderen het belastingstelsel positiever dan vrouwen.

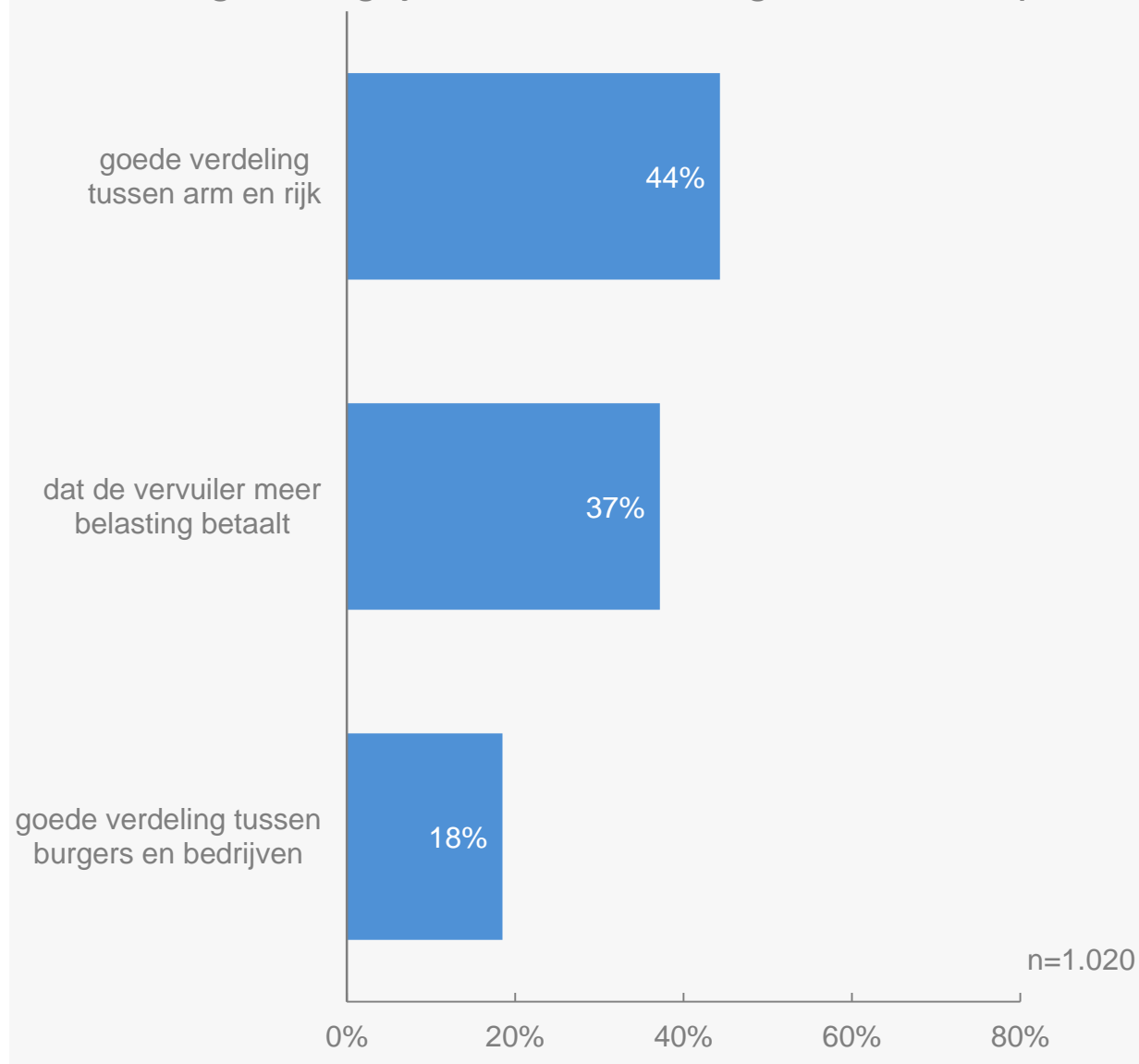

Hoogopgeleiden vinden het belastingstelsel eerlijker, rechtvaardiger en evenwichtiger.

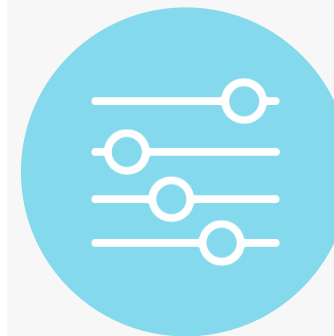

Een goede verdeling tussen arm en rijk is het meest belangrijke aspect aan belastingen

Ranking belangrijkste aan belastingen - meest op 1

Belangrijkste aan belastingen

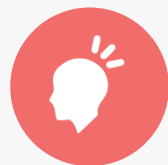
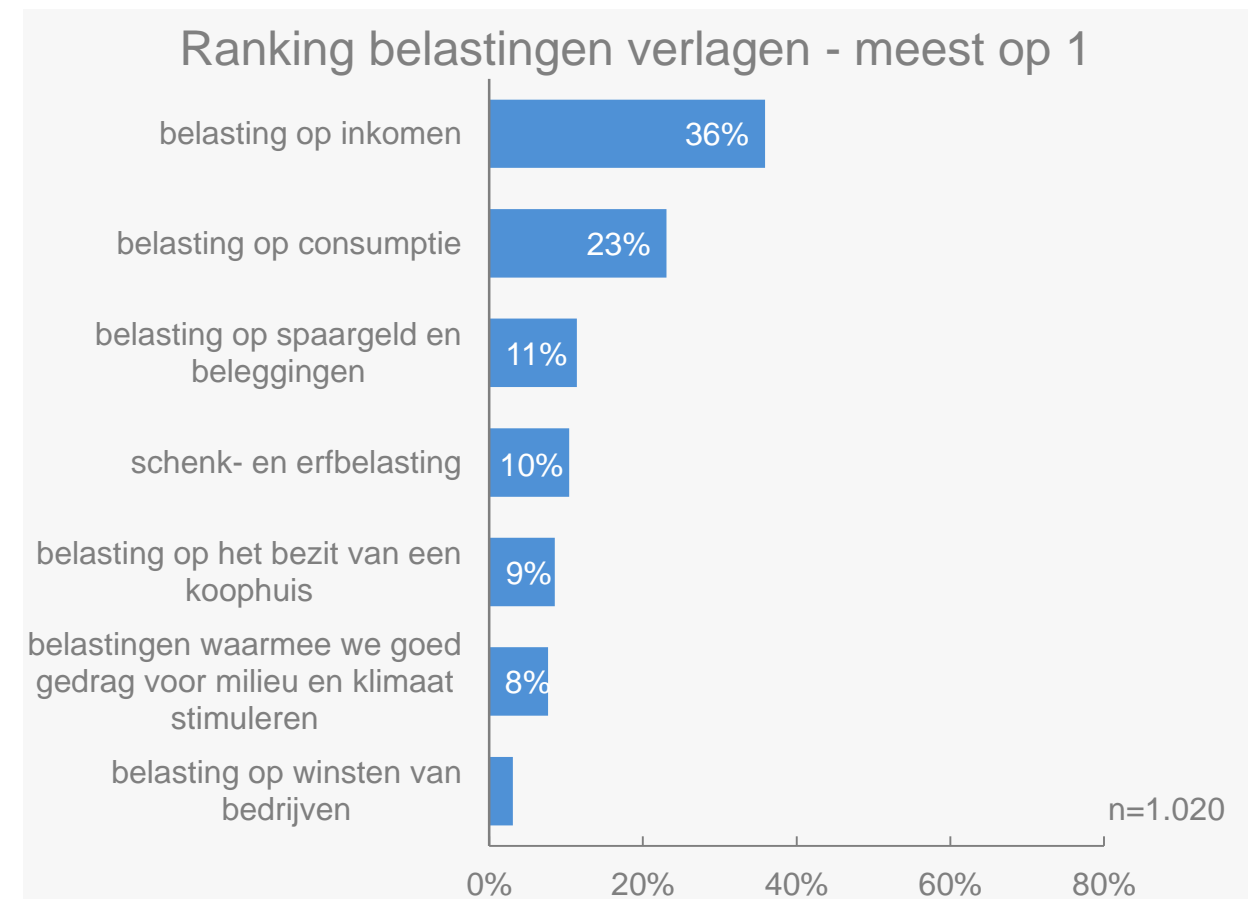
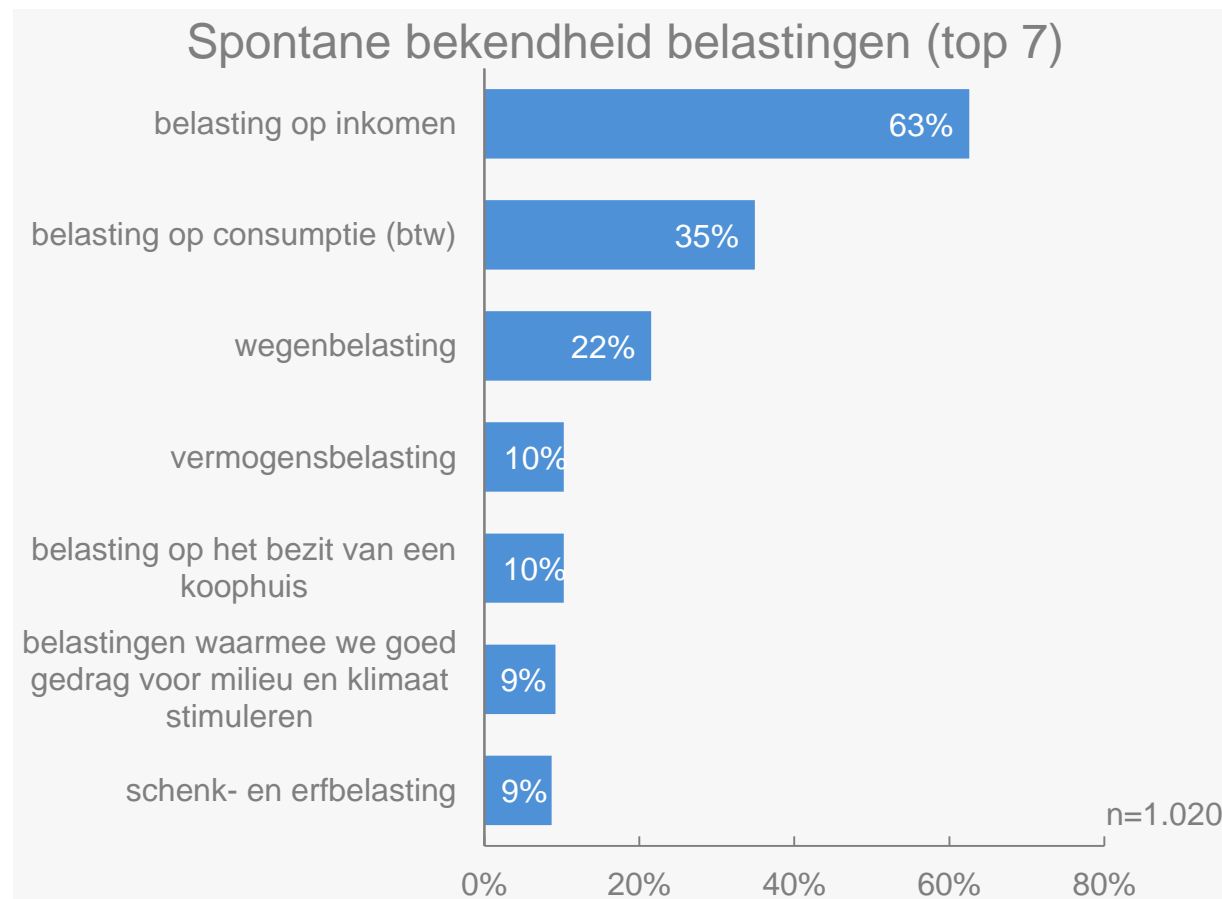
De meeste Nederlanders vinden het belangrijkste aan belastingen dat er een goede verdeling tussen arm en rijk is. Daarnaast stemt ook een deel ervoor dat de vervuiler meer belasting moet betalen. Een klein deel vindt een goede verdeling tussen burgers en bedrijven belangrijk. Vooral ouderen en gepensioneerden zijn er voorstander van dat vervuilers meer belasting betalen. Nederlanders met een hoog inkomen zetten de goede verdeling tussen arm en rijk vaker op de derde plaats.

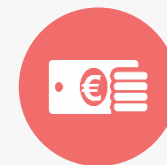

Belastingen

Grootste deel noemt spontaan belasting op inkomen en men wil het liefst dat de overheid deze verlaagt

Voorals de belasting op inkomen en op consumptie (btw) zijn bekend onder Nederlanders. De 50 plussers en hoog opgeleiden weten meer belastingvarianten te noemen.

Het grootste deel van de Nederlanders ziet het liefst dat de belasting op inkomen omlaag gaat. Op de tweede plaats staat de belasting op consumptie. Hoogopgeleiden vinden gemiddeld iets vaker dat de belasting op inkomen naar beneden moet, terwijl laagopgeleiden en de lage inkomensklasse iets liever de belasting op consumptie verlaagd zien worden.

Hogere belastingen op winsten van bedrijven als compensatie voor verlaging inkomstenbelasting

* Een eerder onderzoek uit België liet een andere ranking zien bij de Belgen: 1=3 in België, 2=5 en 4=6.

Compenseren belasting

De meeste Nederlanders vinden het geen probleem als de overheid een lagere belasting op inkomen compenseert met hogere belastingen op de winsten van bedrijven. Ook staan Nederlanders er best voor open om een nieuwe belasting te introduceren op energie en mobiliteit. Vooral jongeren van 18 – 34 jaar zijn voor de introductie van deze nieuwe belasting.

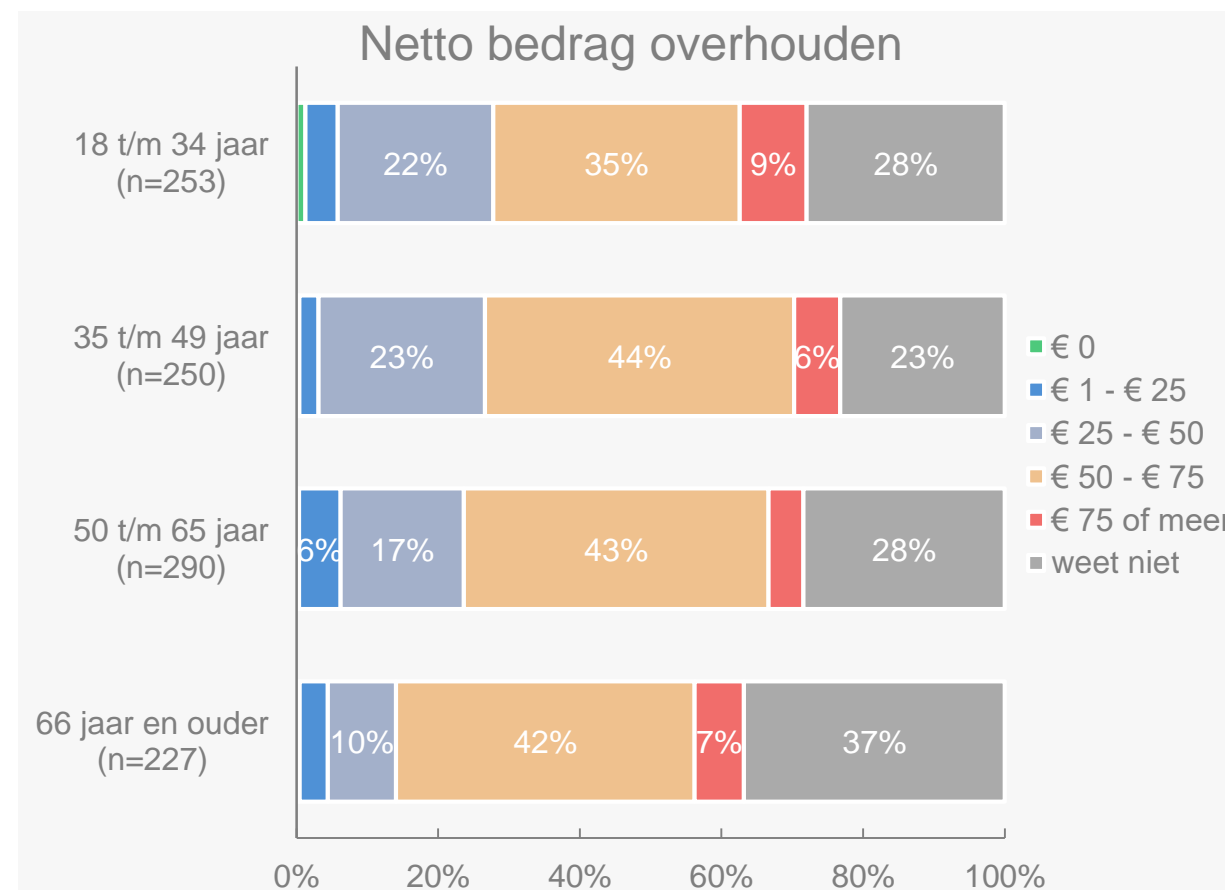
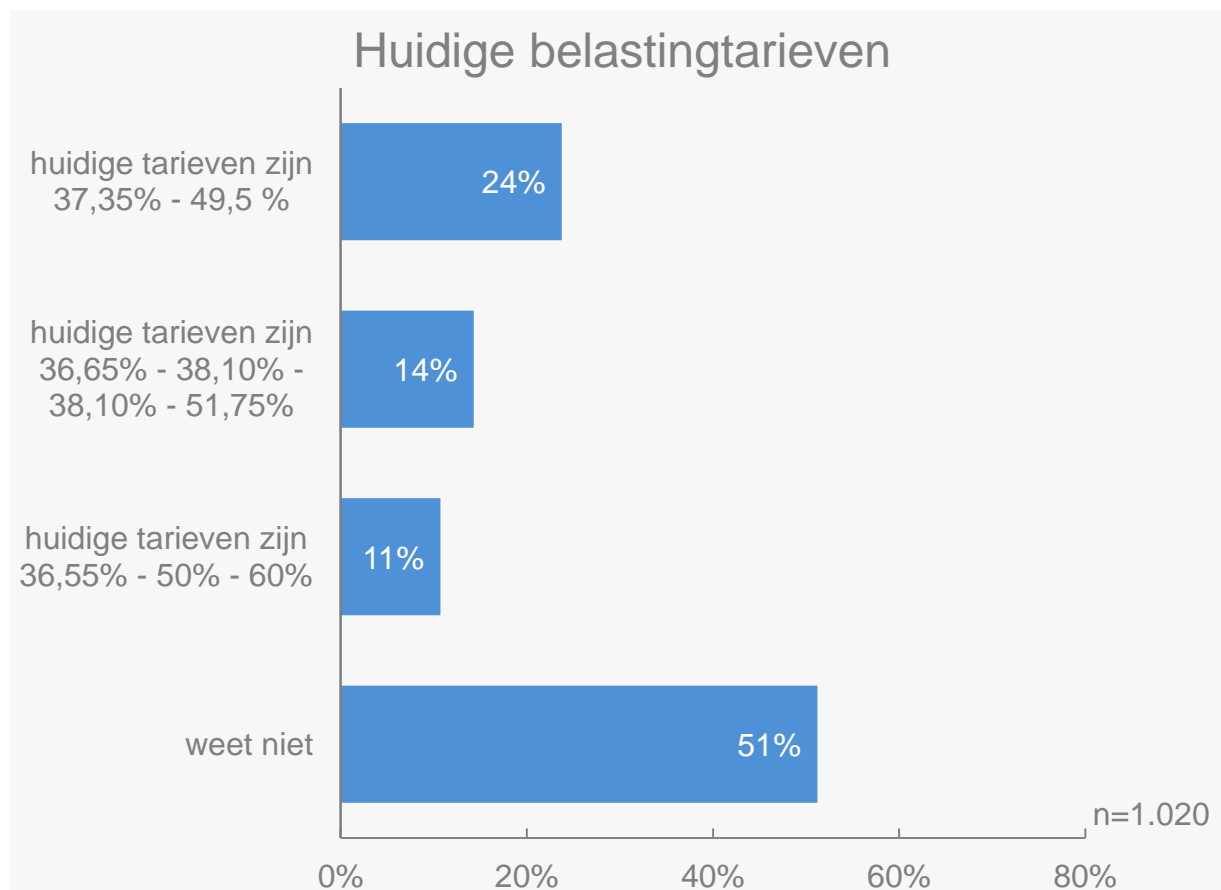

Jongeren van 18 – 34 jaar kiezen vaker voor compensatie met hogere belastingen op een woonhuis.

Ook zelfstandig ondernemers kiezen vaker voor hogere belastingen op een woonhuis als compensatie.

Driekwart van de Nederlanders is niet bekend met huidige belastingtarieven

De helft van de Nederlanders weet niet welke belastingtarieven er momenteel gelden. Slechts een kwart noemt de juiste tarieven, namelijk 37,35% en 49,5%. De andere kwart kiest voor de verkeerde tarieven, waarvan vooral een groot deel van de jongeren kiest voor de verkeerde belastingtarieven.

Het grootste deel van de Nederlanders denkt €50 - €75 over te houden als zij bruto €100 gaan verdienen. Tegelijk weet een aanzienlijk deel niet hoeveel zij over zullen houden en zegt een deel slechts €25 - €50 over te houden.

Veel steun voor hogere belasting voor milieuvervuiler, ook als Nederlander daardoor zelf meer betaalt

Milieuvervuiler meer belasting

Bijna 80% van de Nederlanders is het ermee eens dat iedereen die het milieu vervuilt, meer belasting moet betalen.

Tegelijk zegt bijna 60% dat zij zelf ook daadwerkelijk bereid zijn om meer belasting te betalen voor zijn of haar vervuilende gedrag.

Ten aanzien van de flitspeiling via SPRINT is het positieve percentage enigszins gegroeid.

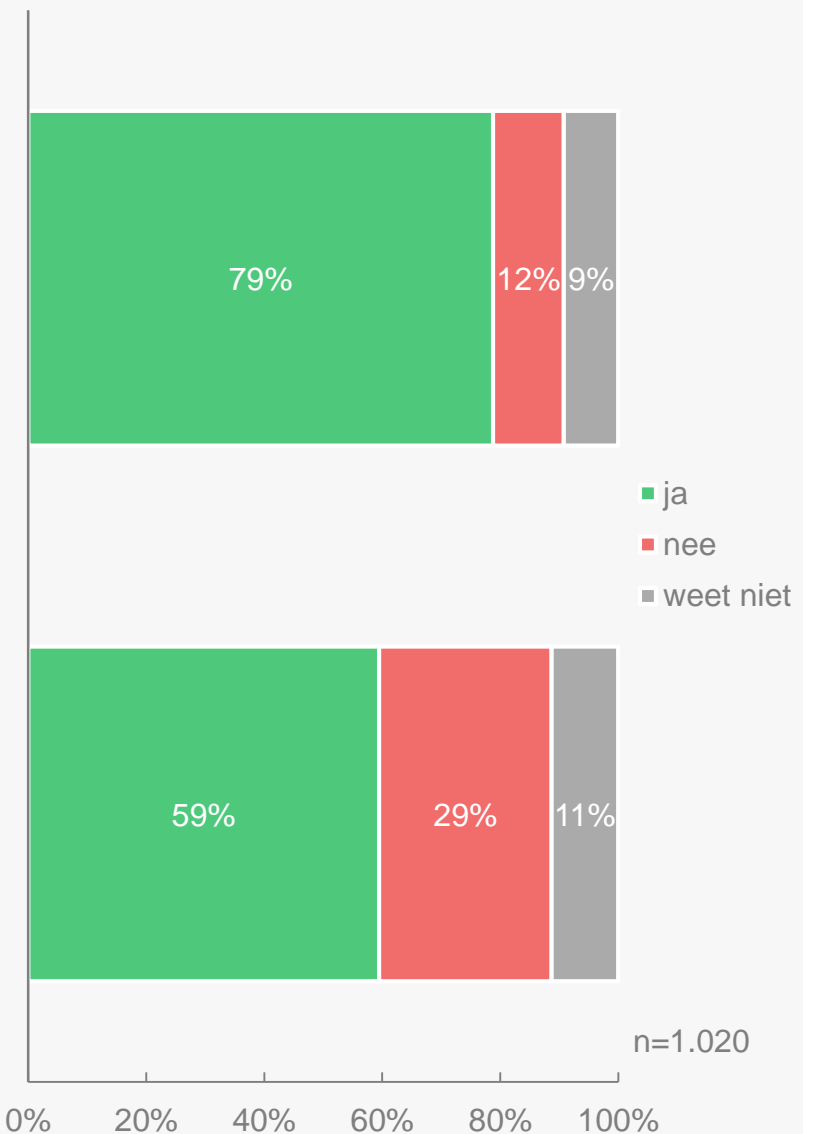
Vooraf 50 plussers zijn ervan overtuigd dat milieuvervuilers meer belasting moeten betalen en zijn zelf gemiddeld ook vaker bereid om meer te betalen.

Ook hoogopgeleiden zijn vaker voor een hogere belasting voor vervuilers van het milieu en geven vaker aan daar zelf ook meer voor te willen betalen.

Stellingen

Ik vind dat iedereen die het milieu vervuilt/belast meer belasting moet betalen.

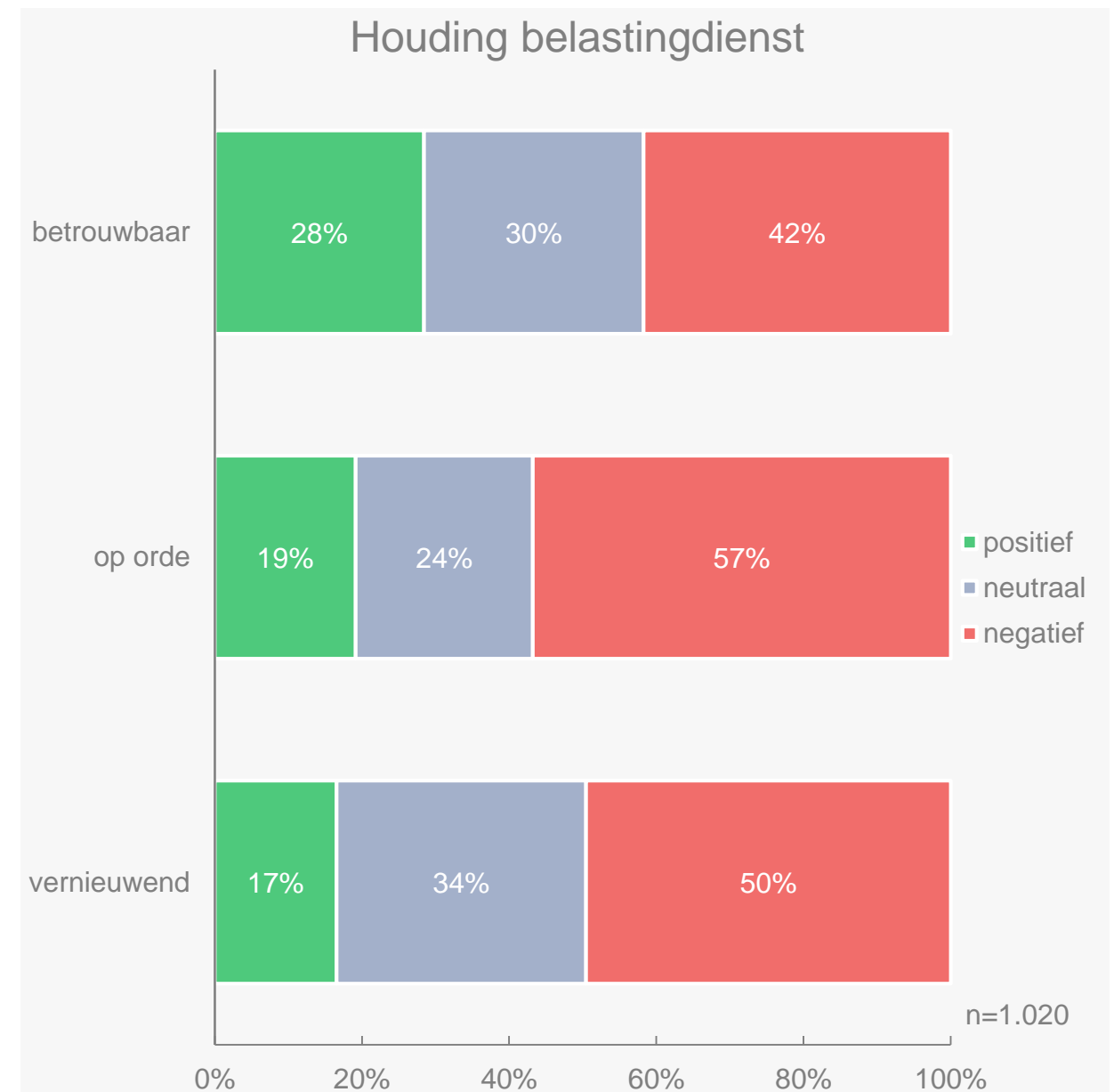
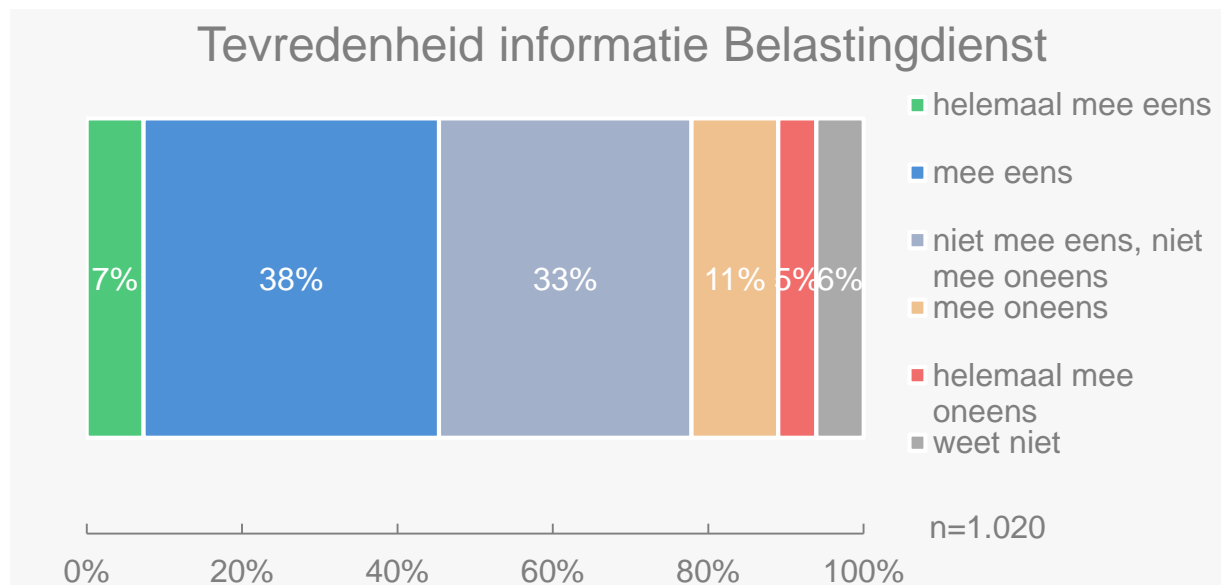
Ik ben zelf bereid meer belasting te betalen voor mijn vervuilende gedrag

4

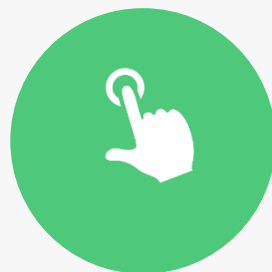
Belastingaangifte

Belastingdienst geeft goede informatie en is redelijk betrouwbaar en vernieuwend, maar niet zo op orde

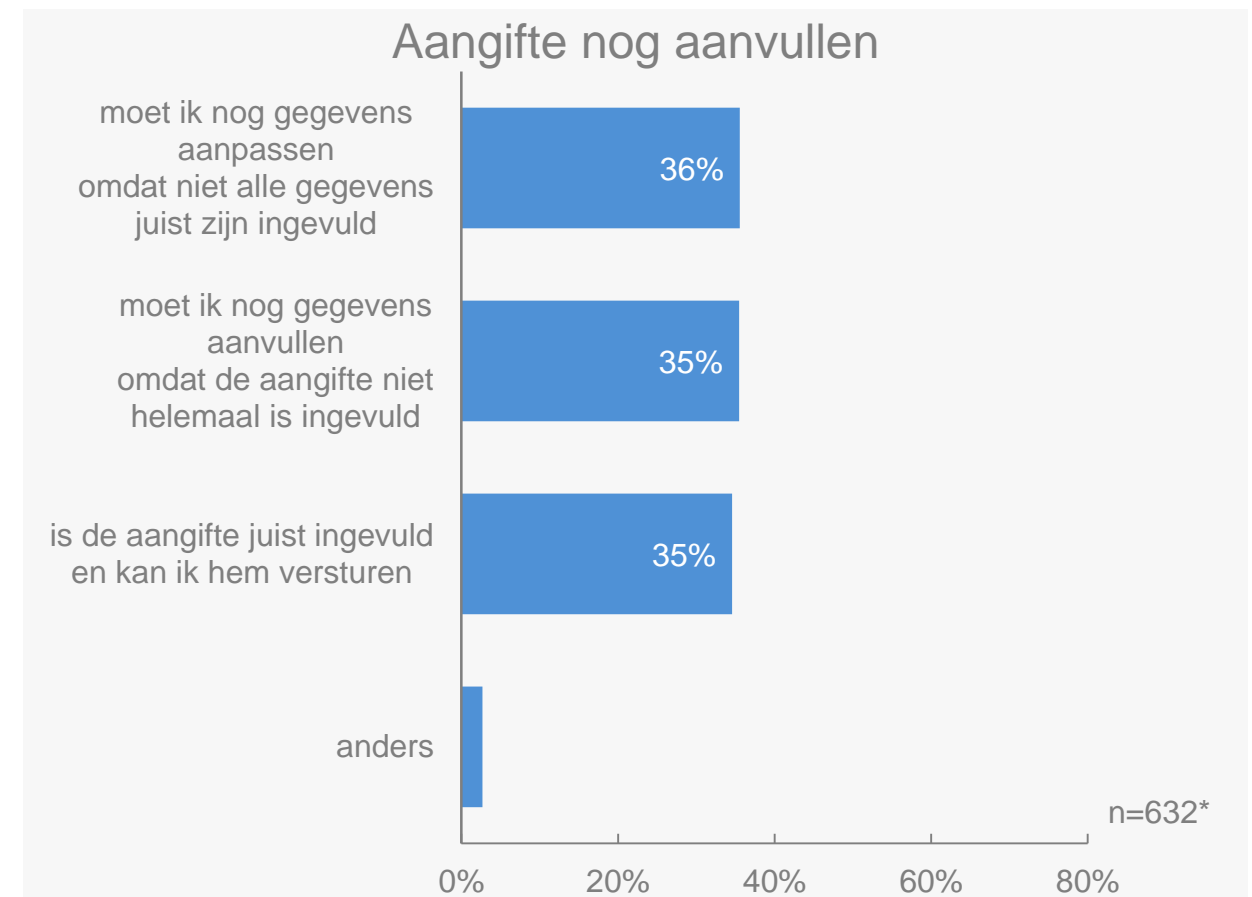
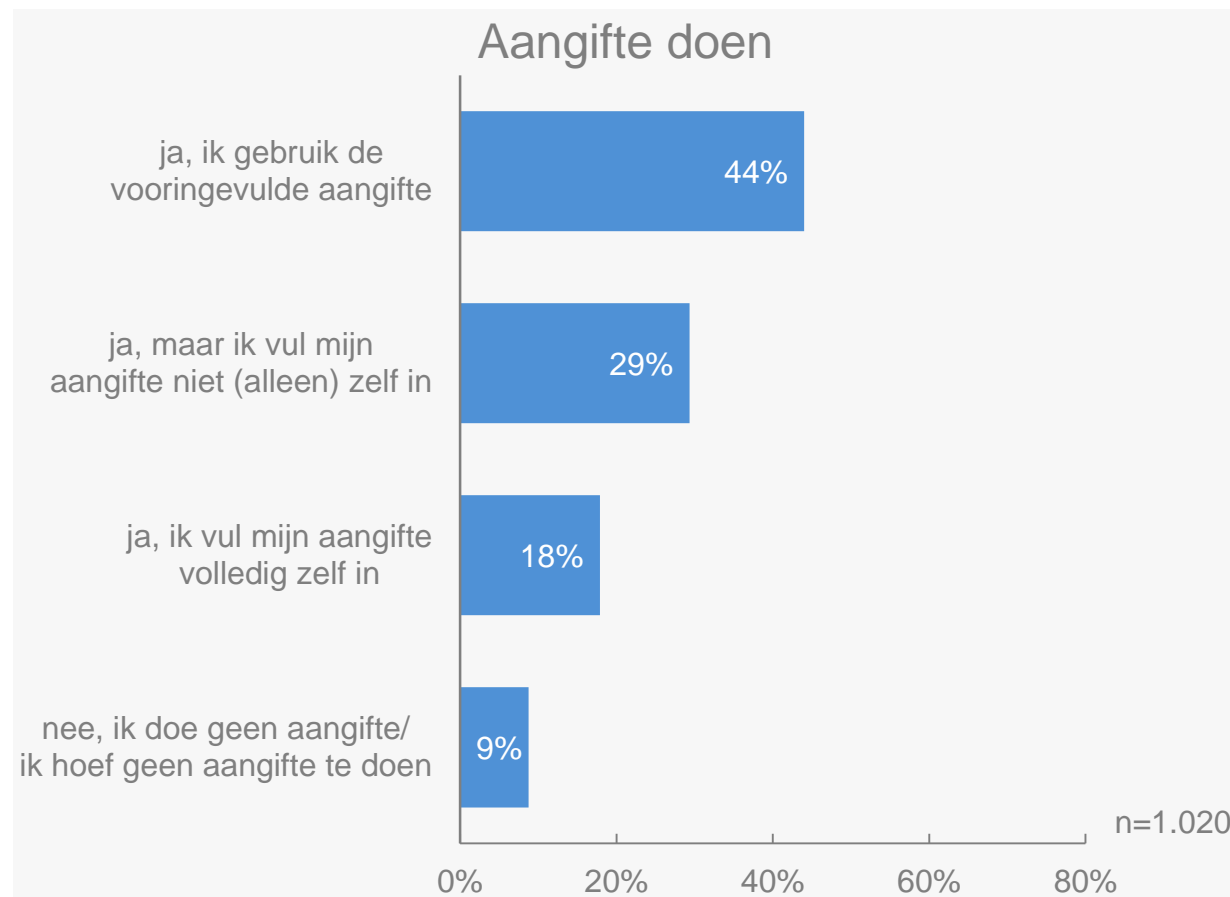
Belastingdienst

Bijna de helft van de Nederlanders is tevreden met de informatie die de Belastingdienst hen geeft, maar ook één derde is hierover neutraal.

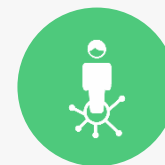

Toch staan veel Nederlanders niet heel positief tegenover de Belastingdienst, slechts een klein deel vindt dat de Belastingdienst op orde en vernieuwend is. Jongeren van 18 – 34 jaar zijn over het algemeen meer te spreken over de diensten van de Belastingdienst. Gepensioneerden vinden de belastingdienst onbetrouwbaarder en minder op orde.

Merendeel van de Nederlanders doet zelf aangifte en gebruikt hierbij de vooringevulde aangifte

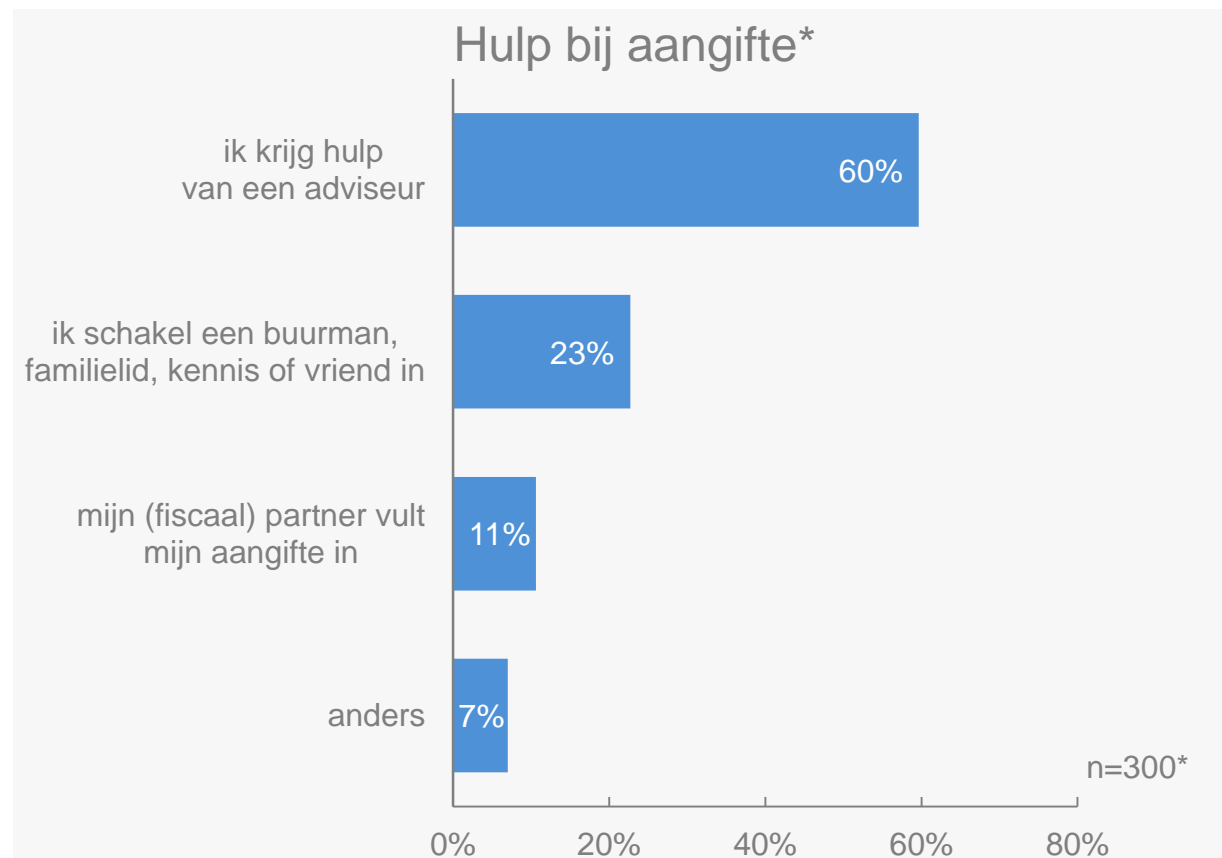
Het merendeel van de Nederlanders doet zelf aangifte en vult deze volledig zelf of gedeeltelijk zelf in. Ook doet 29% aangifte (deels) met behulp van iemand anders. Voornamelijk zelfstandig ondernemers en laag opgeleide Nederlanders krijgen hulp bij het invullen van hun belastingaangifte.

Meer dan één derde van de Nederlanders die hun aangifte zelf doen, moet nog zelf gegevens aanpassen omdat deze niet juist zijn ingevuld. Bij hetzelfde aandeel missen er nog gegevens en bij weer eenzelfde deel kan de aangifte meteen verstuurd worden.

* Dit is de groep Nederlanders die aangeeft de vooringevulde aangifte te gebruiken of zijn of haar aangifte volledig zelf in te vullen.

Veel Nederlanders die hulp inschakelen krijgen hulp van een adviseur en vinden de regels te ingewikkeld

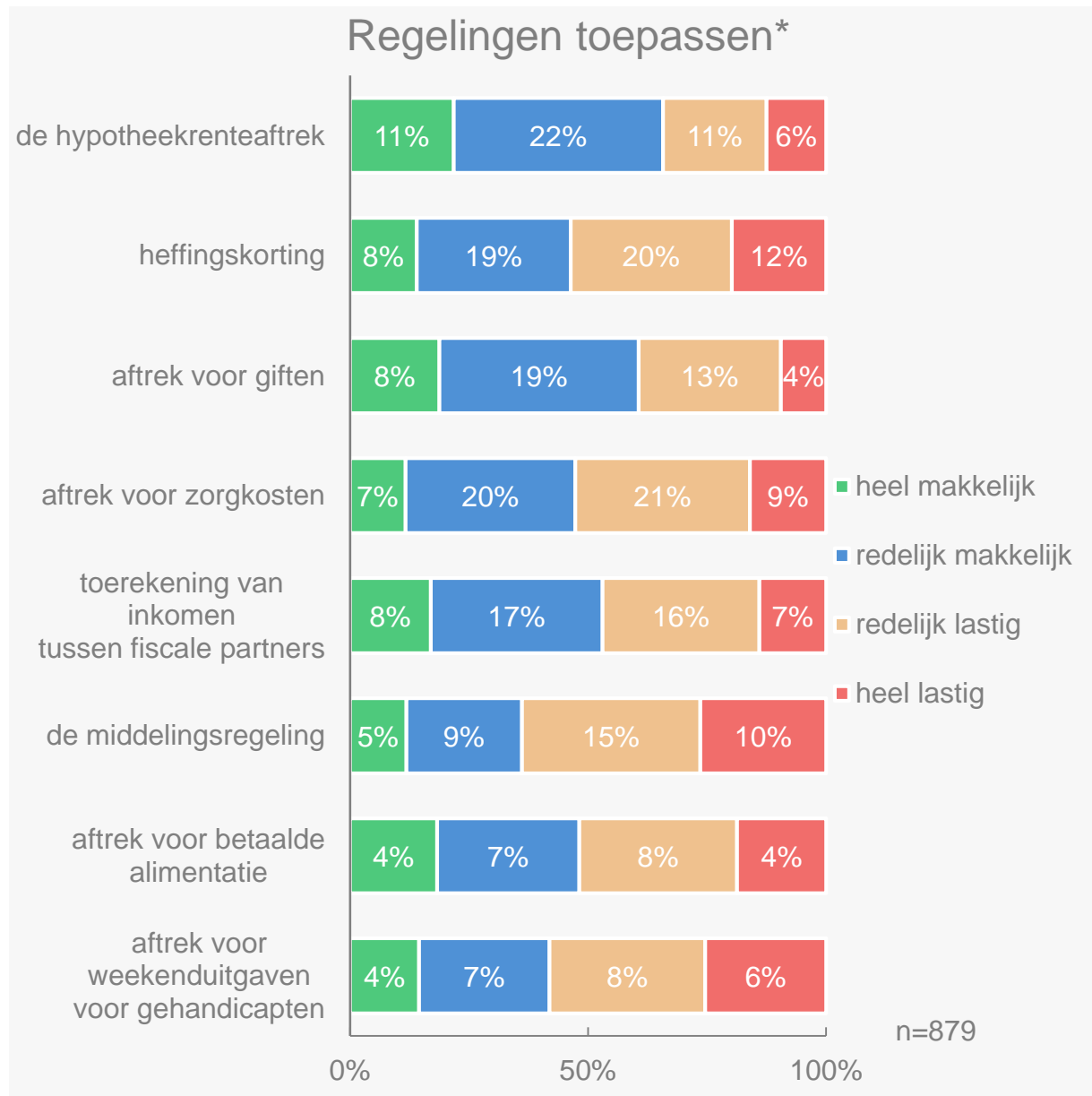
Zes op de tien Nederlanders die zijn of haar aangifte niet (alleen) zelf invullen, krijgt bij het invullen van hun belastingaangifte hulp van een adviseur. Bijna een kwart schakelt een bekende in om hem of haar te helpen. Met name zelfstandig ondernemers schakelen hulp in van een adviseur bij hun aangifte.

Voor meer dan de helft van de mensen die hulp inschakelt bij het invullen van hun belastingaangifte, ligt dit aan de te ingewikkelde regels en het niet goed kunnen toepassen daarvan. Meer dan een kwart vindt het fijn als iemand met hem of haar meekijkt.

* Dit is de groep Nederlanders die aangeeft zijn of haar aangifte niet (alleen) zelf in te vullen.

Regelingen bij belastingaangifte zijn lastig toepasbaar voor veel Nederlanders

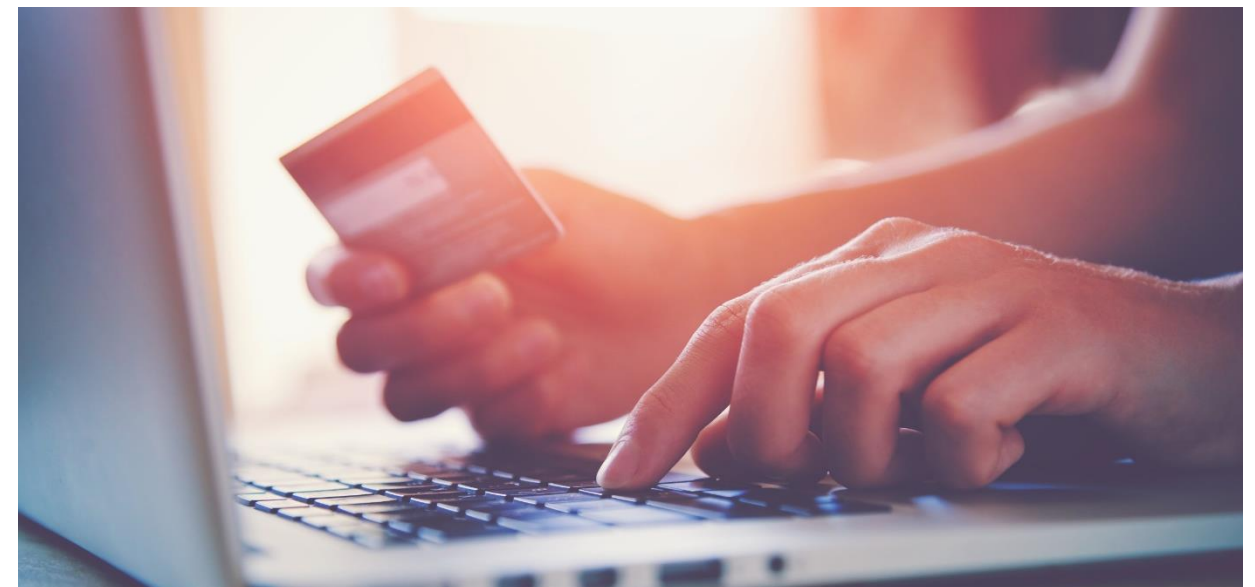
* In deze grafiek zijn de antwoordcategorieën 'neutraal' en 'weet niet' weggelaten, om een beter beeld te geven van de moeilijkheidsgraad.

Regelingen belastingaangifte

Over het algemeen vinden Nederlanders het toepassen van de regelingen bij het doen van belastingaangifte niet zo makkelijk. Vooral de heffingskorting en de aftrek voor zorgkosten worden ervaren als lastig toepasbaar. De hypotheekrenteaftrek is een regeling die het minst problemen lijkt op te leveren.

Jongeren van 18 – 34 jaar vinden veel van de regelingen makkelijker toe te passen dan de oudere leeftijdsgroepen.

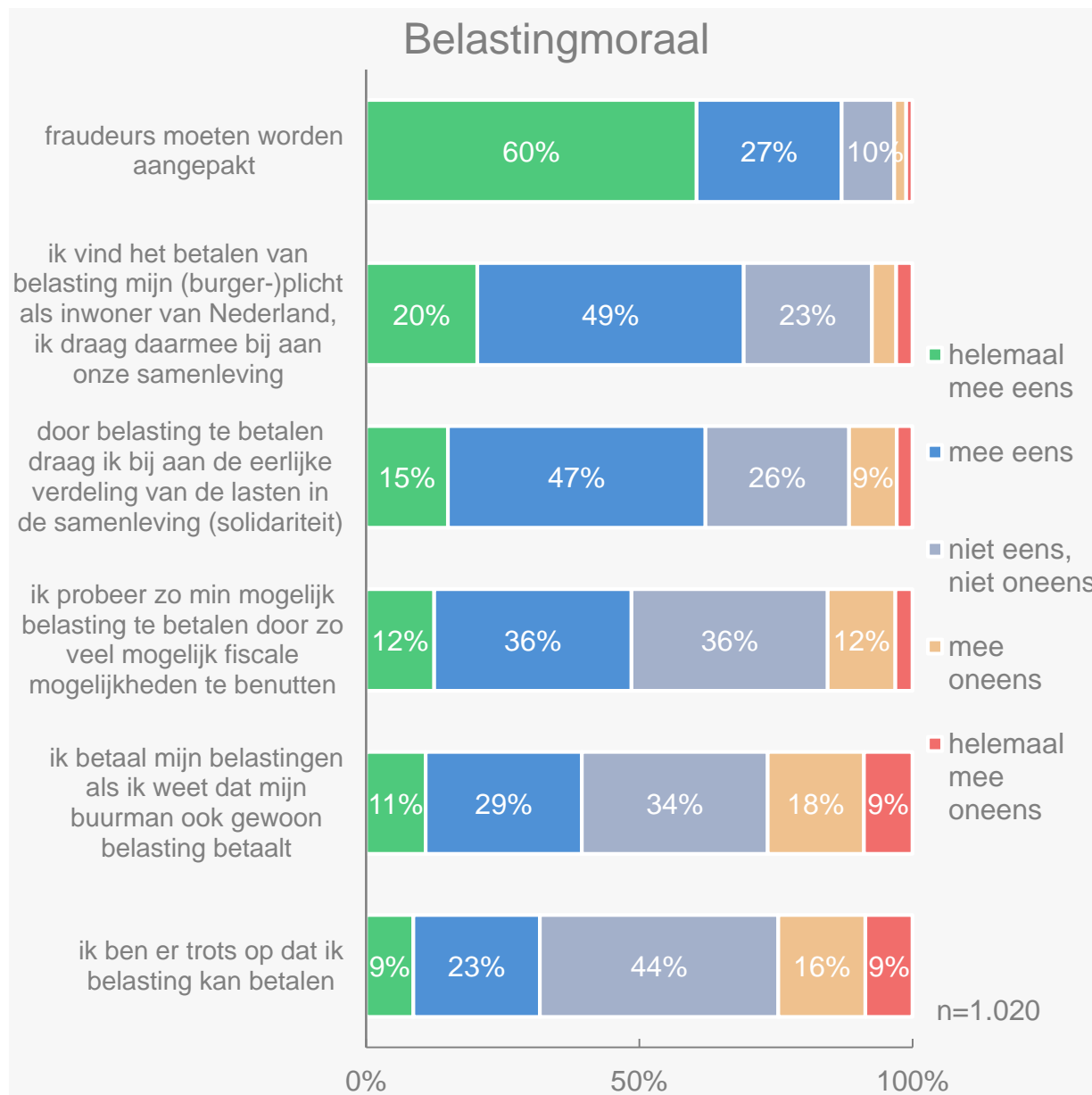

5

Belastingmoraal

Fraudeurs moeten worden aangepakt en belasting voelt als burgerplicht en bijdrage aan samenleving

Belastingmoraal

Vrijwel iedere Nederlander is het erover eens dat fraudeurs moeten worden aangepakt. Ook vindt een groot deel dat het betalen van belasting de burgerplicht is als Nederlander en dat je daarmee bijdraagt aan de samenleving en aan de eerlijke verdeling van lasten daarbinnen. Hoogopgeleiden en Nederlanders met een hoog inkomen voelen dat zij dit laatste extra toevoegen.

Veel Nederlanders vinden het fijn als iedereen, inclusief de buurman, zijn of haar belasting betaald, maar voelen zich niet zozeer afhankelijk van wat anderen doen. Jongeren zijn hier wel gevoeliger voor dan de oudere Nederlanders.

Trots op het feit dat men belasting kan betalen is er beperkt. Onder jongeren is deze trots vaker aanwezig.

Wel proberen veel Nederlanders zoveel mogelijk fiscale mogelijkheden te benutten, waardoor zij zo min mogelijk belasting hoeven betalen, met name zelfstandig ondernemers houden zich hier veel mee bezig.

Hebzucht en lage pakkans meest genoemde redenen voor fiscale fraude

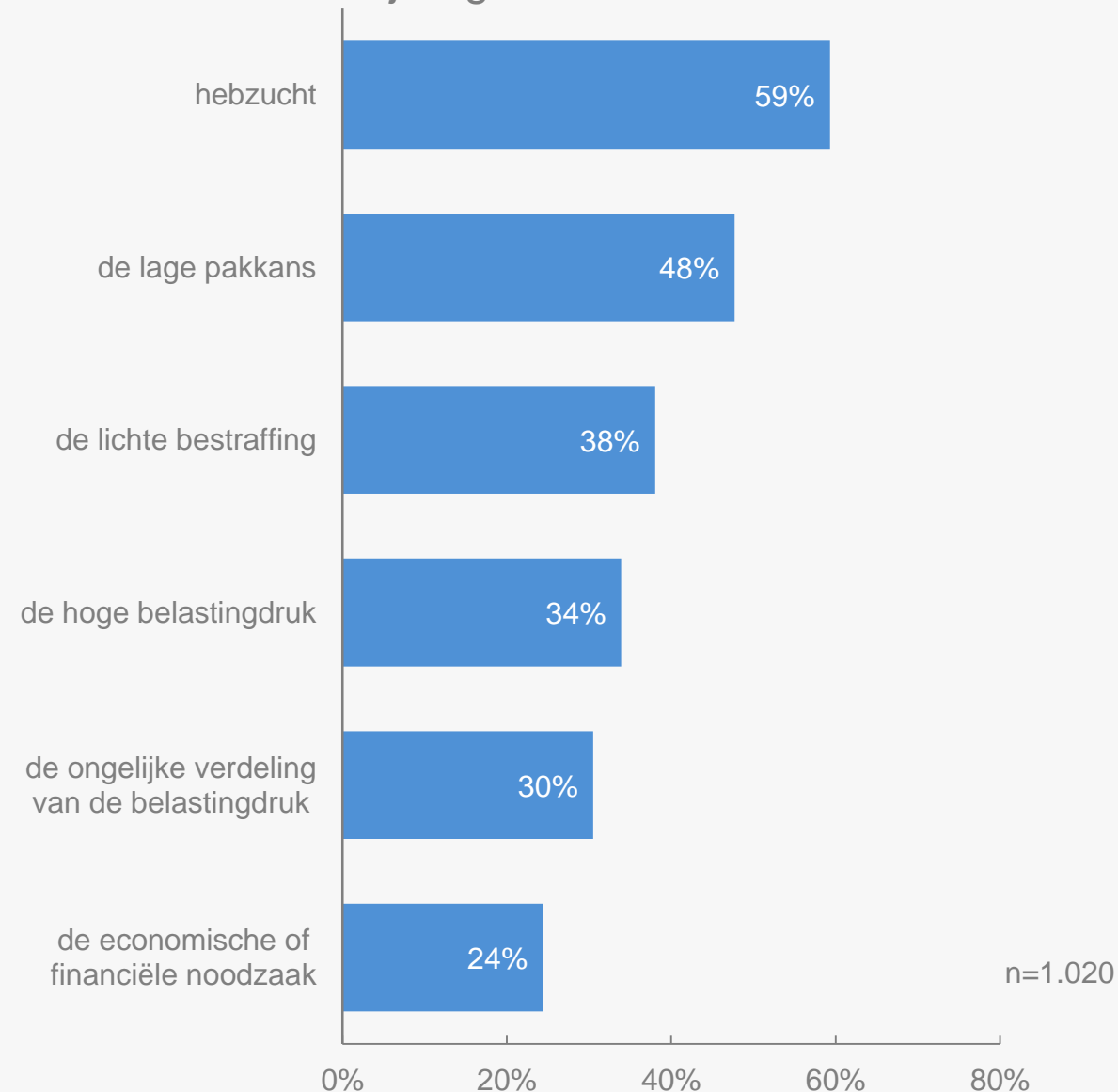
Fiscale fraude

Volgens de meeste Nederlanders dragen voornamelijk de hebzucht en de lage pakkans het meeste bij aan het begaan van fiscale fraude.

Over het algemeen zijn alle redenen die genoemd worden enigszins van toepassing bij het begaan van fiscale fraude.

Bijdragen fiscale fraude*

* Aan iedereen werd de bovengenoemde lijst met redenen voorgelegd.

Belastingontduiking voor velen onaanvaardbaar, over ontwijking op legale wijze is men verdeeld

Driekwart van de Nederlanders is van mening dat belastingontduiking of fiscale fraude onaanvaardbaar is.

Over de aanvaardbaarheid van belastingontwijking is men minder uitgesproken: 40% vindt dit onaanvaardbaar en 32% vindt dit wel aanvaardbaar, terwijl 28% onuitgesproken is.

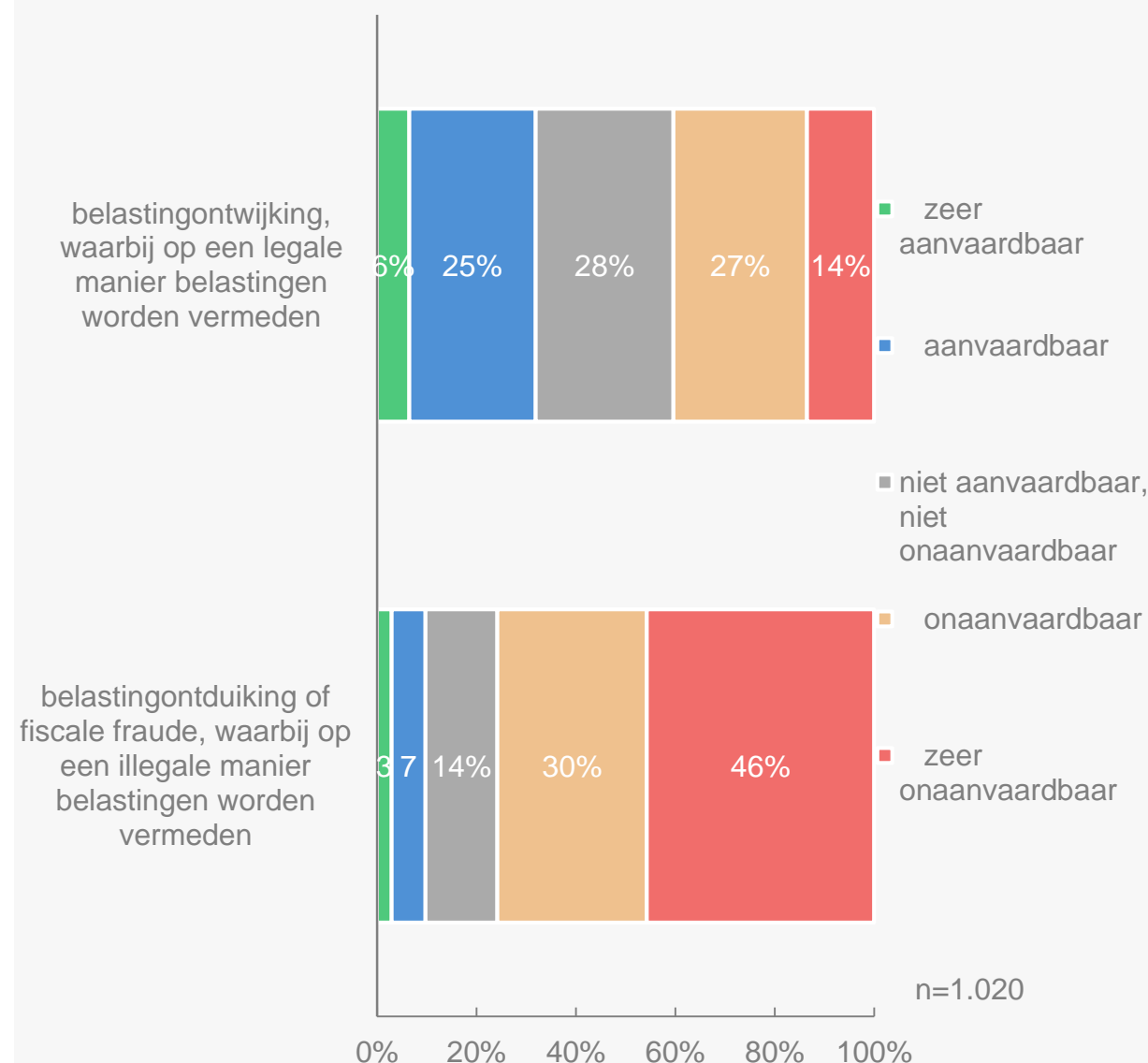
Met name jongeren en zelfstandig ondernemers staan wat soepeler in de aanvaardbaarheid van belastingontwijking en -ontduiking. Gepensioneerden en ouderen zijn juist strenger dan de andere groepen wat betreft deze twee manieren om belastingen te vermijden.

Vergelijking met België

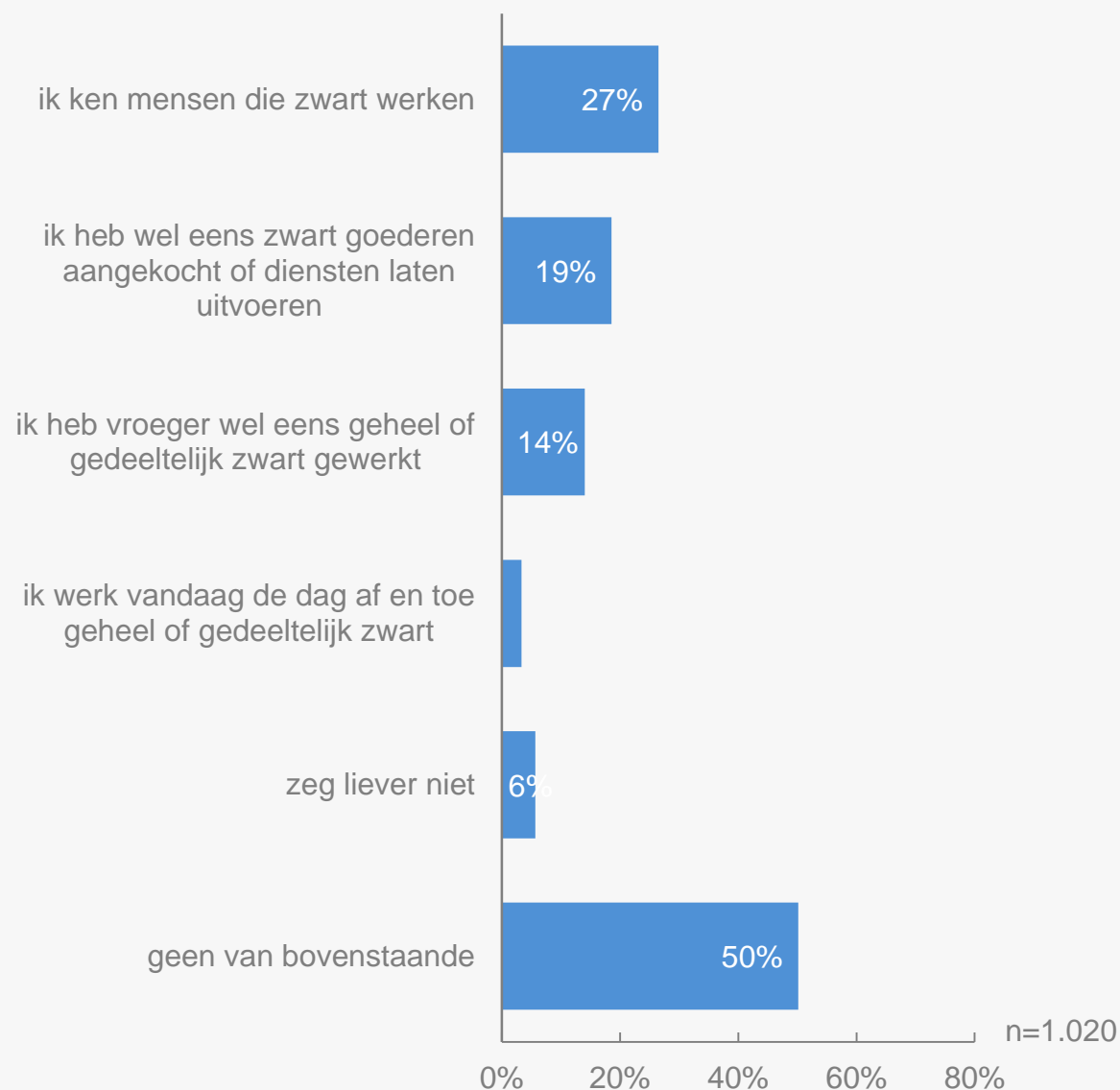
Vergeleken met de Belgen zijn Nederlanders toleranter ten opzichte van belastingontwijking. Waar 18% van de Belgen het aanvaardbaar vindt en 54% niet aanvaardbaar om op een legale manier belastingen te vermijden, vinden 31% van de Nederlanders het aanvaardbaar en vindt 41% het niet aanvaardbaar.

Stellingen

Beperkt deel van de Nederlanders komt (zelfverklaard) in aanraking met 'zwart werk'

Stellingen zwart werken

Zwarte diensten

Een relatief klein deel van de Nederlanders geeft aan mensen te kennen die zwart werken of zegt zelf wel eens zwart goederen aangekocht te hebben of diensten uitgevoerd te (laten) hebben.

De helft zegt nog nooit iets gedaan te hebben met 'zwarte diensten' en ook niet bekend te zijn met mensen die zwart werken.

NB: dit is op basis van zelfrapportage.

6

Verantwoording

Onderzoeksverantwoording

METHODE
KWANTITATIEF
gegevensverzameling
online

1.020
respondenten

De doelgroep van dit onderzoek is algemeen Nederlands publiek

Als steekproefkader is het online access panel van Dynata of gebruikt.
Blauw Research en Dynata onderschrijven de ESOMAR/ICC richtlijnen.

Veldwerkperiode
10 februari 2020
–
17 februari 2020

8
minuten
Gemiddelde invulduur

Bij start van het veldwerk is eerst een kleine batch verstuurd. De data van deze eerste groep is gecontroleerd op routing en consistentie. Bij de controle zijn geen bijzonderheden geconstateerd.